

VZNIK A VÝVOJ

Zakladatelem dnešních starokladrubských běloušů byl vraník Zepoli (nar. 1764), jeho syn Imperatore, vnuk Generale a pravnuk Generalissimus, vraníků Sacramoso a Napoleone. Dnešní populace je rozdělena na pět klasických kmenů: Generale, Generalissimus, Favory, Sacramoso a Solo. Kmen Napoleone zanikl v roce 1922.

Vzhledem k malé chovné základně a s ní související úzké příbuzenské plemenitbě chovatelé přistupovali k přilítí krve. Ve šlechtění byli použiti angličtí plnokrevníci a arabští polokrevníci, v různé míře i další teplotkrevná plemena, především kůň lipický. V roce 1958 byl ve Slatiňanech do chovu zařazen lipický vraník Siglavi Pakra, v roce 1974 byl importován fríský hřebec Romke, v roce 1977 lusitánský hřebec Rudolfo. Tím vznikly další tři neklasické kmeny: Siglavi Pakra, Romke a Rudolfo.

V současné době je plemenná kniha uzavřená vůči importu genů ostatních plemen a kladrubský chov spočívá v udržovacím šlechtění při použití tradičních chovatelských postupů.

K 31. 12. 2021 je v ČR evidováno 1922 starokladrubských koní, z toho 484 v Národním hřebčíně Kladruby nad Labem.

Generale XLII

Sacramoso Risanotta

Shagya X

Romke

Rudolfo

FÉNIX Z POPELA

Vrcholem unikátní šlechtitelské práce je regenerace vraného starokladrubského stáda započatá prof. Františkem Bílkem v roce 1939. Vraníci byli v Kladrubech chováni v kmenech Sacramoso a Napoleone (zanikl 1922). Po nastolení republiky v roce 1918 byli jako „méně ušlechtilí“ odsouzeni k záhubě. Porevoluční čistky přežili pouze tři hřebci, polobratři: Sacramoso XXX, Sacramoso XXXI (zakladatel kmene Solo) a 530 Sacramoso XXIX-3-Avara. V první fázi regenerace bylo využito 54 klisen, z nichž jen dvě byly čistokrevné starokladrubské vranky. Regenerační proces započal v Průhoncích u Prahy a od srpna 1945 pokračoval ve Výzkumné stanici pro chov koní ve Slatiňanech, kde šlechtitelskou práci vedli prof. František Bílek, MVDr. Lev Richter a doc. Jaromír Dušek.

Po skončení regenerace v roce 1973 byly ve Slatiňanech 3 kmeny: Solo, Sacramoso a Siglavi Pakra.

Prof. František Bílek

Doc. Jaromír Dušek Solo I

Siglavi Pakra Favorina

Sacramoso XXX

Text: Mgr. Renáta Tetřevová
Odborná spolupráce:
Ing. Jitka Raichová, Ing. Karel Regner, Ing. Zuzana Šancová

Fotografie: Jiří Machek, Luděk Vojtěchovský, Magdalena Straková, Michaela Procházková, Michaela Purnochová

📍 Národní hřebčín Kladruby nad Labem
Kladruby nad Labem č.p. 1

📍 Zámecký park 169
Slatiňany

 Národní hřebčín Kladruby nad Labem

 nhkladruby
 narodni_hrebcin
www.nhkladruby.cz

UŠLECHTILÁ KRÁSA

 Národní hřebčín Kladruby nad Labem

KDYSI DÁVNO V EOCÉNU

Prakoník z úsvitu dějin – Eohippus – žil v pralesích eocénu (starších třetihorách, před 60 milióny let). Nebyl vyšší než liška a na končetinách měl pět prstů. Se změnou klimatu prakoně mohutněli, rostli, utvářela se jim kopyta a docházelo k diferenciaci tělesných tvarů. V západní části Evropy vznikl kůň zvaný Equus robustus, který má několik variant (v Čechách Equus germanicus), ve východní Evropě žil Equus Gmelini – tarpan (prapředek orientálních koní).

Prakoník Eohippus

Tarpan

Jeskynní malba v Lascaux, 20–30 tisíc let př. n. l.

Jeskynní malba v Chauvetově jeskyni, 30 tisíc let př. n. l.

PŮVOD STAROKLADRUBSKÉHO KONĚ

Starokladrubský kůň je nejstarší české plemeno koní, šlechtěné jako kočárové pro ceremoniální účely královských a císařských dvorů. Impozantním vzhledem a typickým vysokým chodem v klusu nemá ve světě obdoby. Jeho chov sahá do počátků 16. století a je neodmyslitelně spjat s hřebčínem v Kladruzech nad Labem. Má španělsko-italské předky z Pyrenejského

Johann Elias Ridinger, kůň španělský

a Apeninského poloostrova, kde chovatelé využívali k zušlechtění tamní populace arabské koně. Výslednými produkty byli mimořádně ušlechtilí jedinci, harmoničtí, se vznosným pohybem a častým klabnosem. Chováni byli ve všech barevných variantách, teprve od konce 18. století se ustalovalo bílé a vrané (černé) zbarvení, které je dnes žádoucím plemenným znakem.

Johann Elias Ridinger, kůň italský

Johann Elias Ridinger, ceremoniální zápřež

STANDARD STAROKLADRUBSKÉHO KONĚ

Starokladrubský kůň je středně velkého až velkého obdélníkového rámce s korektní stavbou těla, harmonickými proporcemi, klabonosou hlavou, výrazným tmavým okem a typickou vysokou akcí hrudních končetin v klusu. V hřebčíně Kladruhy nad Labem je chován více než 400 let v téměř nezměněné podobě.

Chovným cílem je zachování jediného původního českého plemene koní v typu galakarosiera s využitím k ceremoniální a reprezentativní službě, soutěžím spřežení, klasické drezuře, akademickému a rekreačnímu ježdění. Pro vyrovnaný charakter využívá starokladrubské koně i jízdni policie.

Bílé a vrané základní kmenového stádo starokladrubských koní bylo v roce 1995 prohlášeno kulturní památkou, bílé stádo národní kulturní památkou v roce 2002.

Solo Bandira XXXV a Ing. Karel Dvořák, foto J. Machek

Den starokladrubského koně, foto M. Procházková

Jeздеcký den, Kladruhy nad Labem, foto L. Vojtěchovský

Den starokladrubského koně, foto M. Straková